

31. helluntain jälkeinen viikko, lauantai

Päivän epistola

(Kol. 1: 1 (2 b) – 6)

”Paavali, Jumalan tahdosta Kristuksen Jeesuksen apostoli, ja veli Timoteus tervehtivät Kolossan pyhiä, Kristukseen uskovia veljiä. Jumalan, meidän isämme ja Herramme Jeesuksen Kristuksen armo ja rauha teille. Me kiitämme aina Jumalaa, Herramme Jeesuksen Kristuksen Isää, kun rukoilemme teidän puolestanne. Olemmehan saaneet kuulla teidän uskostanne Kristukseen Jeesukseen ja siitä rakkaudesta, jota osoitatte kaikkia pyhiä kohtaan sen lupauksen kannustamina, jonka toteutuminen odottaa teitä taivaassa. Tästä toivosta te kuulitte jo silloin, kun teille julistettiin totuuden sana kun evankeliumi tuli teidän luoksenne. Samalla tavoin kuin kaikkialla maailmassa se on teidänkin keskuudessanne kantanut hedelmää ja kasvanut siitä päivästä lähtien, jolloin saitte kuulla Jumalan armosta ja tulitte sen tuntemaan sellaisena kuin se todella on.”

Kyseessä on Kolossalaiskirjeen alku. Kreikkalaisen perinteen mukaan epistolan lukeminen aloitetaan kirjeen alusta. Slaavilaisessa perinteessä lukeminen aloitetaan jakeesta kolme, joka erilaisen jaejaon takia on suomalaisessa perinteessä jakeen kaksi loppuosa (2 b). Sekä kreikkalainen että slaavilainen perinne lukevat jakeeseen kaksi ”ja Herramme Jeesuksen Kristuksen” armo. Paavali mainitsee yleensä muissa kirjeissään siunauksen lähteeksi sekä Isän että Kristuksen. Nyt tämä maininta kahdesta siunauksen lähteestä puuttuu osasta Kolossalaiskirjeen käsikirjoituksista eikä sitä ole kahdessa viimeisimmässä suomennoksessa. Se löytyy 1700 -luvun suomennoksesta. Armo siis tulee sekä Isältä että Kristukselta.

Kirjeen alussa esitellään aikakauden tyypilliseen tapaan kirjeen lähettäjät: apostoli Paavali ja veli Timoteus. Paavali, käyttämällä itsestään sanaa apostoli, korostaa olevansa apostoli, vaikka hän ei kuulunut kahdentoista apostolin joukkoon. Tämän jälkeen kerrotaan kirjeen vastaanottajat: Kolossan pyhät. Tässä sana pyhä pitää ymmärtää enemmän merkityksessä ”uskollinen”. Uskollisuuden kohde tulee heti esille: ”Kristukseen uskovia”. Sana ”veljiä” tulee ymmärtää niin, että kohteena on koko yhteisö, ei siis vain miehet.

Seuraavaksi on kiitososa, mikä on yleinen kreikkalais-roomalaisessa maailmassa ja myös useimmissa Uuden testamentin kirjeissä. Kiitoksen kohteena on kolossalaisien uskollisuus. Tämän Paavali on kuullut Epafralta (Kol. 1: 7), joka on Paavalin ”rakas työtoveri. Tämä kiitos muodostaa pitkän lauseen ja sisältää erilaista tietoa. ”Herramme Jeesus Kristus” on Paavalin tapa osoittaa usko.

Herra on Paavalille ylösnoussut Jeesus Kristus. Tämänpäiväisessä tekstissä tuodaan esille varhaisen kirkon ”kolmikko”, mikä on myös kolossalaisilla: usko, toivo ja rakkaus. Usko kohdistuu Jeesukseen Kristukseen, rakkaus yhdistää kristillistä yhteisöä, seurakuntaa ja toivo suuntautuu tulevaan aikaan. Evankeliumi on totuuden sana. Tämä evankeliumi on ”kaikkiällä maailmassa” kantanut hedelmää. Tällä liioittelevalla tavalla Paavali ilmaisee Rooman valtakunnassa olevan paljon seurakuntia.

Päivän evankeliumi

(Luuk. 16: 10 – 15)

”Herra sanoi: ”Joka on vähimmässä luotettava, se on luotettava paljossakin, ja joka on vähimmässä vilpillinen, se on vilpillinen myös paljossa. Jos te ette luotettavasti hoida väärää rikkautta, kuka uskoo teille todellista? Ja jos te ette luotettavasti hoida toisen omaisuutta, kuka teille kerran antaa sen, mikä on teidän omaanne? Yksikään palvelija ei voi palvella kahta herraa. Jos hän toista rakastaa, hän vihaa toista; jos hän on liittynyt toiseen, hän halveksii toista. Te ette voi palvella sekä Jumalaa että mammonaa.” Fariseukset kuulivat kaiken tämän. He olivat rahanahneita, ja niinpä he ivailivat Jeesusta. Jeesus sanoi heille: ”Ihmisten edessä te olette olevinanne hurskaita, mutta Jumala tuntee teidän sydämenne. Se, mikä on ihmisten silmissä arvokasta, on Jumalalle iljetys.”

Samanlaista tekstiä on myös Matteuksella (Matt. 24: 47; 25: 21, 23; Matt. 6: 24; Matt. 23: 28). Tätä tekstiä edeltävä teksti käsitteli epärehellistä palvelijaa. Tämä teksti jatkaa samaa aihetta.

Ennen tätä oli kertomus epärehellisestä taloudenhoitajasta. Sen kertomuksen keskeisin opetus oli hyvästä taloudenhoidosta ja puutteenalaisten auttamisesta. Tämänpäiväinen teksti jatkaa samaa aihepiiriä.

Tässä korostetaan jokapäiväistä uskollisuutta. Väärä rikkaus tarkoittaa maallista rikkautta. Jo sen hoitaminen edellyttää oikeaa toimintaa. Nähtävästi kyse on lähimmäisten auttamisesta. Jos sitä ei osoita, niin silloin ei saa hoidettavakseen todellista rikkautta, joka on taivaallista rikkautta. Kyse on Jumalan valtakuntaan pääsemisestä, pelastumisesta. Toisen omaisuuden hoitaminen tarkoittaa Jumalan omaisuuden hoitamista. Jälleen on kyse lähimmäisen auttamisesta. Teidän omaanne tarkoittaa taivaan aarretta. Meidän on oltava uskollisia Jumalalle, ei maallisille rikkauksille.

Kirkkoisät näkevät, että ihmisen rikkaus ei ole hänen omaansa. He menevät jopa niin pitkälle, että he pitävät ihmisen rikkautta joko Jumalalle tai ainakin köyhille kuuluvana. Jos rikas ei anna rahaa

Jumalan työhön, kirkkoisät näkevät tilanteen sellaisena, että rikas kavaltaa rahaa, joka kuuluu jollekin toiselle.

”Te ette voi palvella sekä Jumalaa että mammonaa.” Teksti edellyttää tarkempaa tutkimista. Sana mammona sai arame:ankielessä vähitellen merkityksen ”omaisuus”. Paitsi omaisuutta niin mammonana pidetään muitakin asioita, joita halutaan tai arvostetaan: kunniaa, arvostusta, arvoasemaa jne. Sanan mammona alkuperäinen merkitys on todennäköisesti: ”sitä, mihin luottaa”. Ihmisen tulee luottaa vain Jumalaan. Jos luottamuksen kohteeksi tulee jokin toinen asia, siitä tulee mammona.

Todennäköisesti Luukas käyttää Jeesuksen opetuksia ja opettaa perustamiensa seurakuntien jäseniä. Hän kritisoi seurakuntiin liittyneitä varakkaita fariseuksia, jotka eivät hyväksy Jeesuksen opetusta auttamisesta. Edellisessä kertomuksessa puhuttiin epärehellisestä taloudenhoitajasta. Siinä mainittiin maailman lapset, jotka menettelevät toisiaan kohtaan viisaammin kuin valon lapset. Nähtävästi fariseukset eivät hyväksyneet sitä, että piti auttaa muitakin kuin oman yhteisön jäseniä. Jeesuksen opetus tässä osoittaa, että Hän täyttää Vanhan testamentin ja erityisesti profeettojen opetuksen: vähäosaisia pitää auttaa. Evankeliumi ei ole tarkoitettu vain tietyille erityisryhmälle, vaan kaikille ihmisille, myös köyhille. Luukas varoittaa ahneudesta ja kehottaa auttamiseen.